

سناریوهای کمی مصرف انرژی الکتریکی در افق ۱۴۱۰: مطالعه

موردی اصفهان

رضا نیکو^۱

کارشناس ارشد مهندسی صنایع، اصفهان، ایران. nik1375@yahoo.com

علی ذاکری

استادیار گروه مهندسی صنایع و آینده پژوهی، دانشکده فنی و مهندسی، دانشگاه اصفهان، ایران
a.zackery@ast.ui.ac.ir

علیرضا گلی

استادیار گروه مهندسی صنایع و آینده پژوهی، دانشکده فنی و مهندسی، دانشگاه اصفهان، ایران
Alireza.g88@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۶/۱۷ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۰/۲۶

چکیده

باتوجه به رشد روزافزون جمعیت جهان و نیازهای روبه افزایش انرژی، آینده انرژی الکتریکی به عنوان راهکاری پایدار و قابل اعتماد برای تأمین انرژی به نظر می رسد. با امکاناتی که فناوریهای جدید و نوآوریها در این حوزه ارائه می دهند، برنامه ریزان و محققان می توانند به طراحی و اجرای سیستمهای هوشمند و پایدار انرژی الکتریکی کمک کنند. در این مقاله، ابتدا به بررسی روندهای آینده در حوزه انرژی الکتریکی پرداخته می شود. این روندها شامل شناخت رفتار مصرف انرژی الکتریکی و متغیرهای مؤثر بر آن است. در همین راستا در پژوهش حاضر، ابتدا با استفاده از دادههای تجمیعی و تفکیکی مصرف برق اصفهان در سه بخش خانگی، صنعتی و کشاورزی، سناریوی پایه مصرف انرژی اصفهان در افق ۱۴۱۰ با کمک روش سریهای زمانی استخراج شد. در گام دوم فهرستی از رخدادهای روند گریز و احتمال وقوعشان از طریق بررسی ادبیات موضوع و مصاحبه با خبرگان تشکیل شد. در گام آخر سناریوی پیش بینی پایه به کمک روش روندهای اصلاح شده احتمالی به سه سناریو تبدیل و برای هر کدام از سناریوها، روایتی نوشته شد. سناریوها با کم کردن فاصله ذهنی مدیران با آینده و ایجاد بستری برای گفتگوهای راهبردی می توانند نقش مؤثری در اتخاذ تصمیمهای راهبردی ایفا کنند. در نتیجه، درک روندها، چالشها و فرصتهای آینده در حوزه انرژی الکتریکی از اهمیت بالایی برخوردار است. باتوجه به این موضوع، این مقاله به عنوان یک آشنایی اولیه با موضوع و به عنوان یک پایه برای تحقیقات بیشتر در این حوزه می تواند مفید باشد.

طبقه بندی JEL: Z10, O10, Z13, C10

کلیدواژه: پیش بینی مصرف برق؛ رخدادهای روند گریز؛ انرژی الکتریکی؛ سناریوهای کمی؛ روندهای اصلاح شده احتمالی

۱- مقدمه

بشر در آینده نه‌چندان دور علاوه بر مشکل آلودگی محیط‌زیست ناشی از مصرف منابع فسیلی با اتمام سریع این منابع مواجه است (مشهدی زاده و همکاران، ۱۳۹۶). رشد اقتصادی کشورها منوط به مدیریت صحیح منابع انرژی است. با این حال، افزایش تقاضای انرژی در سراسر جهان، وابستگی به سوخت‌های فسیلی با ذخایر محدود و گرمایش جهانی، دولت‌ها را برای تأمین انرژی پایدار با چالش جدی مواجه نموده است. اهداف مرتبط با انرژی پایدار، با اثرات منفی بر پایداری اقتصادی همراه است (اوزدمیر، ۲۰۲۱). انرژی الکتریکی یکی از اشکال اصلی انرژی است که در زندگی امروزه نقش غیرقابل انکاری ایفا می‌نماید و میزان تقاضای آن بر اساس کیفیت زندگی، کارایی و رقابت‌پذیری در جامعه جهانی به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه روبه افزایش و رشد است (کاوادیراوغلو ۲۰۱۱^۲) از آنجاکه رشد مصارف نهایی مختلف برق به طور نابرابری توزیع شده است، نه تنها به حجم کل بستگی دارد، بلکه تغییر تقاضا می‌تواند پیامدهای طراحی سیستم‌های انرژی آینده را تغییر دهد (باومن^۳، ۲۰۱۳). یکی از پیش‌نیازهای ضروری برای مطالعه و مدیریت یک سیستم انرژی، پیش‌بینی دقیق تقاضاست که نه تنها برای سرمایه‌گذاری کارا در زمینه گسترش ظرفیت موردنیاز است، بلکه نقش مؤثری در نظارت بر مسائل زیست‌محیطی و همچنین تعرفه‌گذاری و طرح‌های مطالعاتی دارد (آکای و آتاک^۴، ۲۰۰۷). یکی از رویکردهایی که در کنار روش‌های کمی پیش‌بینی مصرف برق می‌تواند میزان آمادگی برای مصرف آتی انرژی را افزایش دهد، رویکردهای مبتنی بر آینده‌نگاری انرژی است. آینده‌نگاری تلاش می‌کند تا با توجه به محیط واکنشی و پویا و پیامدهای بالقوه پدیده‌های نوظهور، برای طیفی از آینده‌های ممکن، سناریوسازی نماید. آینده‌نگاری پس از نتایج موفقیت‌آمیز برای واقعه افزایش چشمگیر قیمت نفت قبل از بحران نفتی ۱۹۷۳، وارد ادبیات حوزه راهبرد شد (ایوانس^۵، ۲۰۱۴) و (آیوگر^۶، ۲۰۱۷). آینده‌نگاری را می‌توان به صورتی

1. Ozdemir
2. Kavaklioglu
3. Boßmann
4. Akay and Atak
5. Evans
6. Auger

تلفیق روش‌های کیفی و کمی انجام داد. این رویکرد به بسیاری از اهداف اساسی، مانند نشان دادن امکان‌سنجی فنی و اقتصادی و تشریح الزامات برای تحقق سناریوها کمک می‌کند (ویکرز^۱، ۲۰۱۷)، (پاپا دیس^۲، ۲۰۲۰). آینده‌نگاری یک رویکرد برنامه‌ریزی جدید برای سیستم‌های انرژی که به سرعت در حال تکامل هستند و به تغییرات اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فنی وابسته‌اند می‌تواند رویکرد مناسبی باشد. آینده‌نگاری همچنین ممکن است آینده‌های قابل‌تصور دیگری را با احتمالات نامشخص مورد بررسی قرار دهد (گیلمور^۳، ۲۰۲۲). آینده‌نگاری ممکن است دامنه وسیع‌تری را ارائه دهد؛ زیرا مطالعات مدل‌های عددی سناریوهای پیش‌بینی‌شده ایجاد نمی‌کنند. در عوض، آینده‌نگاری به شکلی قابل دسترس و جذاب، مانند ارائه گرافیکی یا روایت توصیفی، نمایش داده می‌شوند. این قالب عمده جذاب و در دسترس است و به‌عنوان یک بستر مشترک برای ذینفعان مختلف برای بحث در مورد نتایج بالقوه عمل می‌کند. هنگام آماده شدن برای آینده، مغز از این تصورات آینده مانند خاطرات واقعی استفاده می‌کند که به ذینفعان اجازه می‌دهد تا تصویری از آینده‌های بدیل که ممکن است شباهتی با زمان حال نداشته باشند در ذهن خود بسازند (سادندورف^۴، ۲۰۰۷). روش‌های کمی پیش‌بینی مصرف برق از محدودیت‌هایی رنج می‌برند؛ چراکه این روش‌ها قادر به در نظر گرفتن نوآیندها و شگفتی‌سازها نیستند و نمی‌توانند تضمینی برای سازگاری با تغییرات برای مصرف در زمان‌های مختلف بدون به خطر انداختن مصرف نهایی برق ارائه کنند (بارسلو^۵، ۲۰۲۲).

هدف این مطالعه آینده‌نگاری، ترکیب روش‌های کمی پیش‌بینی مصرف برق شهر اصفهان با رویکردهای آینده‌نگاری به منظور ایجاد تصویری کل‌گرایانه و دقیق‌تر از سناریوهای آینده مصرف در افق ۱۴۱۰ می‌باشد. به این منظور روش‌های مبتنی بر سری‌های زمانی با روش «تحلیل تأثیر روند»^۶ تلفیق شده‌اند. نتایج پژوهش نشان

-
1. Vickers
 2. Papadis
 3. Gilmore
 4. Suddendorf
 5. Barceló
 6. Trend Impact Analysis

می‌دهد که «تثلیث روشی^۱» نتایج قابل اعتمادتری را در اختیار برنامه‌ریزان و خط‌مشی‌گزاران حوزه انرژی قرار می‌دهد.

۲- مرور ادبیات گذشته

در مطالعات انجام شده در موضوع آینده‌نگاری انرژی الکتریکی به مباحث مختلفی پرداخته شده است. کاستیلو^۲ و همکاران، ۲۰۲۲ موضوع آینده تقاضا انرژی برق جهانی را مورد پژوهش قرار دادند. آنها با ارائه مدلی ریاضی برای تخمین مصرف در نواحی مختلف جهان میزان مصرف را برآورد و با داده‌های واقعی مقایسه کردند و در نهایت براساس مدل به دست آمده میزان مصرف برق را برای آینده پیش‌بینی کردند. در پژوهش مشابهی، کایو^۳ و همکاران، ۲۰۱۶ موضوع تجزیه و تحلیل مقایسه‌ای تولید و مصرف برق در چین، منطقه یورو، اتحادیه اروپا و ایالات متحده را مورد بررسی قرار دادند. در این مقاله تحلیل‌های روند مختلفی انجام شده که با پیشرفت‌های تولید و مصرف برق مرتبط هستند. تحلیل روند این مقاله نشان می‌دهد که ساختارهای تولید برق و ترکیب سبد انرژی در حال تغییر هستند به نحوی که سهم انرژی‌های تجدیدپذیر در تولید برق در حال افزایش و نقش تولید برق مبتنی بر نفت در حال کاهش است.

علاوه بر پژوهش‌هایی که سعی بر شناسایی روندهای مصرف و پیش‌بینی میزان مصرف در افق‌های مختلف و مناطق جغرافیایی گوناگون دارند، گروهی از مطالعات به بررسی عوامل مؤثر بر میزان مصرف پرداخته‌اند. در یکی از جدیدترین پژوهش‌هایی از این جنس، کرارتی^۴، ۲۰۲۱ موضوع تأثیر همه‌گیری بیماری کرونا بر میزان تقاضای برق در کشور آمریکا را مورد بررسی قرار داده است. در این پژوهش، هدف اصلی بررسی تحلیل، شناسایی تأثیر الگوهای زندگی در خانه بر مصرف انرژی ساختمان‌های مسکونی و تقاضای برق قبل و بعد از قرنطینه‌های کووید ۱۹ را بوده است. در پژوهشی دیگر، اندره^۵، ۲۰۱۵ روند استفاده جهانی از برق در فناوری ارتباطات تا سال ۲۰۳۰ را مطالعه نمود. در مطالعه وی سه سناریو برای استفاده و تولید دستگاه‌های مصرف‌کننده،

1. Method triangulation
2. Castillo
3. Kaivo-oja
4. Krarti
5. Andrae

شبکه‌های ارتباطی و مراکز داده بررسی شده است. سه سناریوی مختلف شامل بهترین، بدترین و محتمل‌ترین سناریوها هستند. در یک پژوهش آینده‌نگاری انرژی دیگر، وایت^۱ و همکاران، ۲۰۱۷ موضوع روند جهانی تقاضای برق شهری برای سرمایه‌ش و گرمایش را بررسی کردند. این مطالعه یک ارزیابی پایه از تقاضای برق شهری برای سرمایه‌ش و گرمایش در ۳۵ شهر جهانی ارائه می‌دهد. در این مطالعه تقاضای برق برای آسایش حرارتی، با استفاده از تقاضای تجربی برق و داده‌های هواشناسی برآورد گردیده است.

بخش دیگری از ادبیات این حوزه به آینده‌نگاری نقش انرژی‌های تجدیدپذیر، مسائل محیط زیستی و «نوآیندهای حوزه انرژی» اختصاص دارد. به‌عنوان نمونه اول، باومن^۲ و همکاران، ۲۰۱۶ مطالعه‌ای در کشور آلمان انجام دادند که در آن با رویکرد آینده‌نگری ذخیره‌سازی انرژی در سیستم‌های الکتریکی به بررسی سناریوها و امکان‌سنجی سیستم‌های ذخیره‌سازی انرژی الکتریکی تا سال ۲۰۵۰ پرداختند. بررسی‌ها نشان داد که در مقیاس زمانی از سال ۲۰۳۰ تا ۲۰۴۰، امکان ذخیره‌سازی بالقوه بالایی وجود دارد. گیل‌مور^۳ و همکاران، ۲۰۲۲ موضوع آینده‌نگاری انرژی پاک در کشور استرالیا را مورد پژوهش قرار دادند. آنها سه سناریوی احتمالی برای تولید انرژی پاک ارائه کردند: سناریوی اول شامل تولید برق با انرژی خورشیدی، باد، ذخیره‌سازی باتری و پمپ‌های هیدرولیکی است. سناریوی دوم تولید سوخت قدرتمند شامل تولید هیدروژن، سوخت‌های بیوزیستی و برق مستقیم را شامل می‌شود و در نهایت سناریوی سوم، تولید برق با انرژی هسته‌ای و مدیریت کاهش کربن را ترسیم می‌کند. مقاله در ادامه، مزایای هرکدام از این سناریوها را با توجه ظرفیت‌های کشور استرالیا بررسی می‌نماید. در پژوهشی مشابه، پروسکوریاکووا^۴، ۲۰۱۹ موضوع آینده بخش انرژی‌های تجدیدپذیر روسیه را مطالعه نموده است؛ این پژوهش سه حوزه تبدیل انرژی خورشیدی به برق، تبدیل انرژی باد به برق و تبدیل زیست توده به انرژی حرارتی و الکتریسیته را مورد بررسی قرار داده است. هدف از این مطالعه، پیش‌بینی و توافق بر سر آینده‌ای رویایی برای بخش نوپای انرژی‌های تجدیدپذیر در کشور روسیه و فراهم کردن زمینه‌های موجه علمی برای تصمیم‌گیران دولت و شرکت‌ها بوده است.

1. Waite
2. Baumann
3. Gilmore
4. Proskuryakova

بخش دیگری از ادبیات از روش‌های مبتنی بر آینده‌نگاری برای اتخاذ تصمیم‌ها و راهبردها استفاده کرده است. به‌عنوان نمونه، لیسین^۱ و همکاران، ۲۰۱۴ پژوهشی تحت عنوان «تحلیل سناریوی نوسازی ساختاری و فناوری صنعت برق در چارچوب بازارهای رقابتی برق» انجام دادند. این پژوهش وضعیت فعلی و روندهای توسعه در صنعت برق را در بازار رقابتی برق تحلیل می‌کند و محتمل‌ترین سناریوی نوسازی ساختاری و تکنولوژیکی صنعت برق و تجدید ساختار بازار انرژی به‌عنوان استراتژی پیشنهادی مورد بحث قرار گرفته است. پیرا^۲ و همکاران، ۲۰۱۸ موضوع تحلیل آینده‌نگاری انطباق سیاست برای صنعت توزیع برق اتحادیه اروپا به‌منظور هوشمندسازی و پایدارسازی سیستم توزیع برق مورد بررسی قرار داده‌اند. به‌عنوان یک چشم‌انداز و هدف کلان راهبردی، اتحادیه اروپا به دنبال ایجاد شبکه برق هوشمندتر و پایدارتر و سازگاری با تغییرات اقلیمی و تحولات فناورانه است. تحقق این چشم‌انداز نیازمند طراحی مجدد بازار برق، با توجه به رشد تولید پراکنده و افزایش قابلیت‌های کنترل و نظارت است. این مطالعه آینده‌نگاری در مورد نوآوری مدل کسب‌وکار، انطباق فناوری، و جایگزین‌های سیاست طراحی بازار و تحقق چشم‌انداز اتحادیه اروپا پیشنهادهای ارائه می‌دهد.

در ایران نیز پژوهش‌هایی در زمینه پیش‌بینی و آینده‌نگاری مصرف برق انجام شده است. در استفاده از مدل‌های کلاسیک سلیمی فر و همکاران، ۱۳۹۶ به‌پیش‌بینی تقاضای برق در بخش صنعت با استفاده از روش خود توزیع با وقفه‌های توزیعی (ARDL^۳) پرداختند. در این روش یک مدل شامل سایر متغیرها مانند حامل‌های جایگزین برق و سایر عوامل تولیدی بررسی شده است. نتایج نشان داده که ارزش‌افزوده ناشی از بخش صنعت تأثیر مثبت بر تقاضا دارد. همچنین میان متغیرها در بلندمدت رابطه تعادلی برقرار است. افزایش قیمت برق بر مصرف آن تأثیری ندارد؛ بلکه افزایش سایر حامل‌های جایگزین باعث افزایش مصرف می‌شود. با توجه به ارزان بودن و یارانه‌ای بودن قیمت برق این عامل بر افزایش مصرف آن تأثیری ندارد. قاسمی و قبادیان، ۱۳۹۴ در موضوع ترسیم آینده برق ایران با استفاده از روش نقشه شناختی و رتبه‌بندی و تحلیل سناریو پژوهشی انجام داده‌اند. در این پژوهش ۲۰ متغیر و تأثیر آن‌ها بررسی و ۴

1. Lisin
2. Pereira
3. Autoregressive Distributed Lag

سناریوی طراحی شده و رتبه‌بندی آن‌ها با استفاده از روش تاپسیس انجام شده است. گودرزی و عادل، ۱۴۰۱ موضوع تأثیر تغییر در تعرفه برق بر مصرف برق مشترکین را بررسی کردند. نتایج به‌دست‌آمده بیانگر این بود که با وارد شدن شوک قیمتی میزان مصرف برق در بخش خانگی نسبت به بخش صنعتی کاهش بیشتری داشته است. علاوه بر این شوک قیمتی منجر به افزایش سرمایه‌گذاری، تولید ناخالص داخلی و مصرف در سطح اقتصاد کلان شده است. حاتمی و همکاران، ۱۳۹۲ در موضوع بهبود کارایی پیش‌بینی تقاضای برق با استفاده از طراحی آزمایش‌های تاگوچی را مورد پژوهش قرار دادند. در این تحقیق، روش تاگوچی برای بررسی عوامل قابل کنترل مدل پیش‌بینی به کار برده است نتایج نشان داده که مدل پیشنهادی سبب بهبود کیفیت پیش‌بینی و کاهش هزینه‌های آن می‌شود.

۳- روش تحقیق

۳-۱- کلیات روش

روش تحقیق مورد استفاده در این پژوهش شامل تلفیق دو روش کمی (سری‌های زمانی- نمایی) و روشی مبتنی بر روش‌های آینده‌نگاری (تحلیل تأثیر روند^۱) است.

۳-۲- روش کمی (سری‌های زمانی با روش نمایی^۲)

روش نمایی یکی از روش‌های پیش‌بینی سری زمانی است که می‌تواند برای پیش‌بینی متغیرهایی که دارای روند مشخصی هستند، (مانند مصرف برق)، مؤثر باشد. این روش، یک روش ساده و پرکاربرد برای پیش‌بینی سری‌های زمانی است که برای پیش‌بینی مقادیر آینده، با توجه به مقادیر گذشته استفاده می‌کند. در روش نمایی، به هر مقدار یک وزن داده می‌شود و برای پیش‌بینی مقادیر آینده، مقادیر قبلی با وزن‌دهی کم‌تر و کم‌کم فراموش می‌شوند. به این ترتیب، مقدار پیش‌بینی برای هر دوره، به‌دقت میزان روند مشخص شده در داده‌های گذشته را نمایش می‌دهد. همچنین، در این روش از پارامترهایی مانند ضریب نسبی و یا ضریب تنظیم (α) استفاده می‌شود که به کاربر این

1. Trend Impact Analysis
2. Exponential smoothing

امکان را می‌دهد تا دقت پیش‌بینی را تنظیم کنند (گاردنر^۱، ۲۰۰۶). هر چه (α) بزرگ‌تر باشد، اهمیت و نقش داده‌های اخیر در تعیین و پیش‌بینی مقدارهای آینده بیشتر شده و اثر داده‌های گذشته کم‌رنگ‌تر می‌شود. این فاکتور مقداری در بازه $(0 و 1)$ دارد که فرمول آن به صورت زیر است:

$$S_t = \alpha x_t + (1 - \alpha) S_{t-1}$$

۳-۳- روش آینده‌نگاری (تحلیل تأثیر روند احتمالی)

تکنیک آینده‌نگاری استفاده شده برای بهبود پیش‌بینی‌های سری زمانی، تکنیک روندهای اصلاح شده احتمالی^۲ است. این تکنیک شامل تحلیل تأثیر دو عامل بر یکدیگر و تحلیل تأثیر روند است. ایده اصلی توسعه این تکنیک رفع اشکال روش‌های متداول پیش‌بینی کمی به کمک سری‌های زمانی است؛ روش‌های سنتی پیش‌بینی با استفاده از سری‌های زمانی مبتنی بر داده‌های گذشته است؛ لذا این تکنیک‌ها تأثیر رخدادها و مسائل نوظهور را نادیده می‌گیرند. در این تکنیک به کمک خبرگان فهرستی از رخدادهایی که می‌توانند مسیر روندها را تغییر دهند به همراه احتمال وقوع آن‌ها در بازه‌های مختلف تهیه می‌شود (گلین^۳، ۲۰۰۹) و (آگامی^۴، ۲۰۰۸). سپس تأثیر این رخدادها و احتمال وقوع آن‌ها با پیش‌بینی رخدادشان در افق‌های زمانی مختلف با پیش‌بینی‌های سری زمانی تلفیق می‌شود و به‌جای یک پیش‌بینی، سه سناریو مختلف تشکیل می‌شود. جدول شماره ۱ نمونه‌ای است که از طریق مصاحبه با خبرگان بین‌رشته‌ای پر خواهد شد.

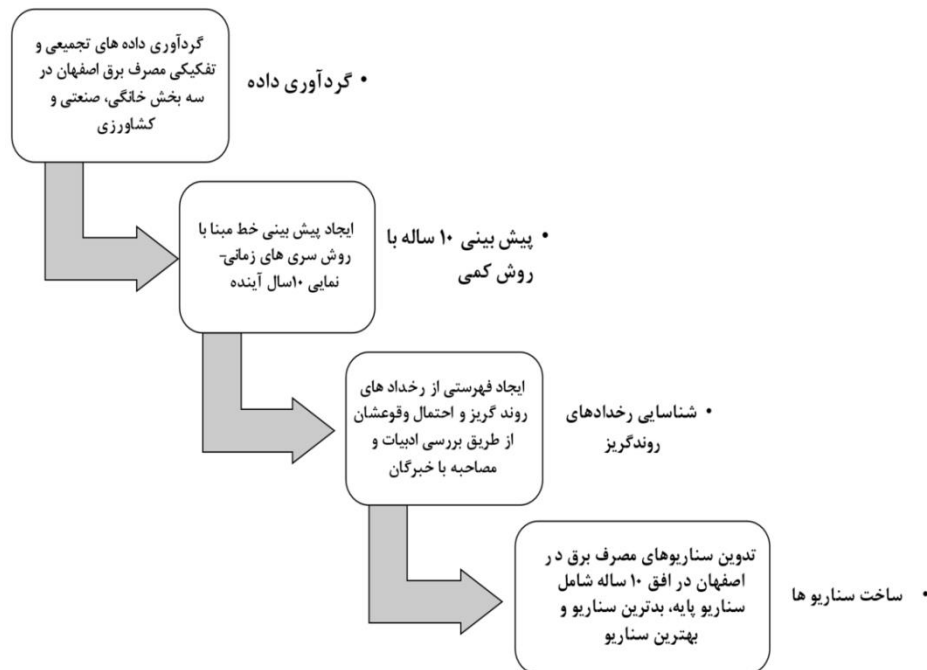
جدول ۱. فهرست رویدادهای احتمالی و احتمال وقوعشان

رویداد	احتمال اتفاق افتادن در طی ۱۰ سال	تأثیر، بر مصرف از شبکه توزیع سراسری	تأثیر احتمالی
A	-	-	-
B	-	-	-
C	-	-	-

1. Gardner
2. Probabilistic modified trends
3. Glenn
4. Agami

۳-۴- گردآوری داده‌ها

در راستای انجام این طرح، از داده‌های سازمان توزیع برق استان اصفهان که شامل دوره ۱۰ ساله از ابتدای فروردین ماه ۱۳۹۱ تا پایان اسفندماه ۱۴۰۰ به صورت تجمیعی سالیانه از سه بخش صنعتی، خانگی و کشاورزی استفاده شده است. در این پژوهش ابتدا باتوجه به داده‌های موجود از گذشته با استفاده از روش کمی موردنظر پیش‌بینی پایه‌ای صورت پذیرفته و خط مبنای تحلیل مشخص می‌شود.

شکل ۱. گام‌های انجام پژوهش

در ادامه باتوجه به مرور ادبیات موضوع و مصاحبه با خبرگان ۹ عاملی که می‌تواند روند مصرف برق را تحت‌تأثیر قرار دهد مشخص شده و تأثیر آن باتوجه به سناریوهای انتخابی مورد تحلیل قرار گرفته است. خبرگان بین‌رشته‌ای شامل، ۲ نفر متخصص در حوزه انرژی برق، یک نفر متخصص در حوزه فناوری‌های نوظهور، ۲ آینده‌پژوه و یک اقتصاددان بودند.

۳-۵- به دست آوردن پیش‌بینی مبنا

داده‌ها در سه بخش خانگی، صنعتی و کشاورزی به صورت ماهیانه در سال‌های مختلف جمع‌آوری گردید. سپس به صورت تجمیع کلی هر سه بخش با یکدیگر مقادیر سالیانه به دست آمده است. پس از آن با روش هموارسازی نمایی که توضیح آن در بخش قبلی آمده است با ضریب اطمینان ۹۵ درصد پیش‌بینی پایه ۱۰ ساله به دست آمده است.

۴- یافته‌های پژوهش

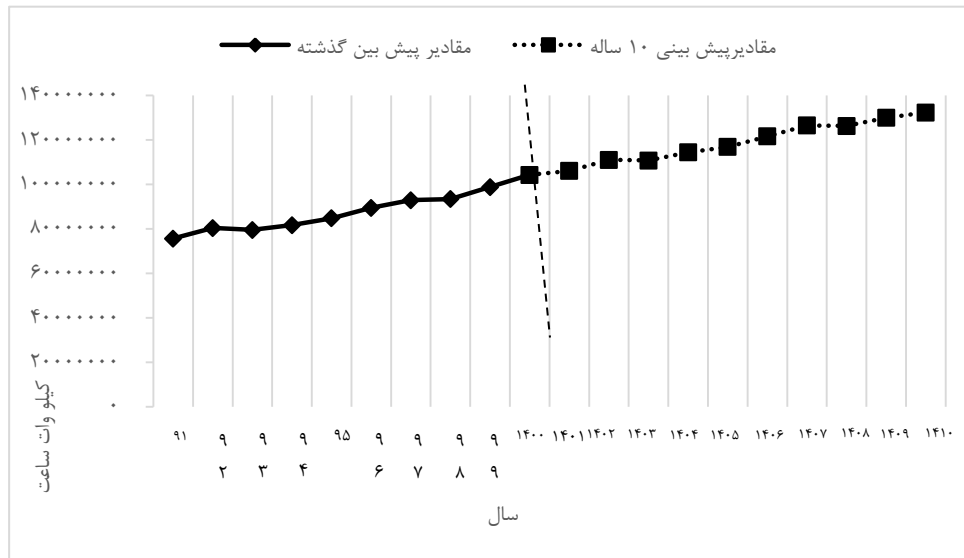
۴-۱- پیش‌بینی مبنا

همان‌طور که در نمودار ۱ مشخص است روند نمودار مصرف برق طی ۱۰ ساله گذشته در سه بخش خانگی، صنعتی و کشاورزی به دست آمده است.

نمودار ۱. نمودار ۱۰ ساله در بخش‌های مختلف

باتوجه به نمودار ۲ پیش‌بینی پایه و به صورت تجمیعی در سه بخش خانگی، صنعتی و کشاورزی انجام شده و خط مبنای پیش‌بینی در دوره ۱۰ ساله به دست آمده است.

نمودار ۲. نمودار پایه پیش بینی ۱۰ ساله

۲-۴- رویدادهای خاص

در این قسمت ۹ رویداد بررسی شده و تأثیر آنها بر مصرف برق و احتمال اتفاق افتادن آنها در جدول ۲ گردآوری شده است. در ادامه دو سناریو از تأثیر رویدادها بر خط پایه به دست آمد.

۱. افزایش قیمت با توجه به تصمیمات و جهش معمول قیمتی در کشور: (این رویداد نشان می‌دهد که قیمت‌های حامل انرژی به صورت معمول و طبق افزایش سالانه دولت افزایش یابد)
۲. افزایش قیمت برق در ایران از ۱۳۱ کیلووات ساعت به ۱۱۴۰ کیلووات ساعت به متوسط قیمت برق جهانی (سایت قیمت‌های حامل انرژی جهانی، ۲۰۲۲) (این رویداد نشان می‌دهد که همچنان که قیمت‌های حامل‌های انرژی در جهان واقعی است در کشور نیز این اتفاق صورت گیرد و قیمت‌ها مانند قیمت‌های جهانی شود)
۳. لحظه‌ای شدن قیمت برق (آلکات^۱، ۲۰۰۹)

1. Allcott

- (رویداد دیگری که می‌توان محتمل دانست لحظه‌ای شدن قیمت برق است به طوری که به‌عنوان مثال در ساعات اوج مصرف قیمت‌ها بیشتر باشد).
۴. توافقات سیاسی - اقتصادی با جهان و باز شدن مسیر سرمایه‌گذاری خارجی (دائی کریم‌زاده و چاووشی، ۱۳۹۶)
- (برداشته‌شدن تحریم‌ها و افزایش رشد اقتصادی، ورود تکنولوژی‌ها، وسایل بهینه صرف برق که یا با کاهش یا افزایش مصرف روبرو خواهیم بود)
۵. تصویب قانون الزام خودکفایی ساختمان‌ها و کارخانه‌های جدیدالتأسیس به تأمین انرژی خود (دی راییس، ۲۰۱۸^۱). (ساختمان‌های مسکونی ملزم هستند به‌عنوان مثال با نصب پنل‌های خورشیدی برق موردنیاز خود را تأمین کنند، همچنین از الزامات راه‌اندازی مراکز تولیدی به تأمین انرژی خود به‌صورت انرژی‌های تجدیدپذیر باشند).
۶. خودکفا شدن صنایع با مصرف برق بالا در زمینه تولید برق با احداث نیروگاه‌های داخلی/ انرژی‌های تجدیدپذیر
۷. تصویب قانون مالیات برای ردپای کربن صنایع (سامر^۲ ۲۰۱۱) و (سلیمی و پیری، ۱۴۰۲)
- (اخذ مالیات از مراکز تولیدی که با مصرف برق باعث افزایش آلاینده‌گی از جمله افزایش کربن می‌شوند).
۸. بهترین سناریویی دمایی برای ایران در افق ۲۰۴۰ و افزایش ۱/۱۳ درجه‌ای دما (زرین^۳، ۲۰۲۱).
۹. بدترین سناریویی دمایی برای ایران در افق ۲۰۴۰ و افزایش ۱/۲۶ درجه‌ای دما (زرین، ۲۰۲۱).
- در جدول ۲ تأثیر احتمالی هر رویداد بر مصرف از شبکه توزیع با تجمیع پیش‌بینی‌های خبرگان را نشان می‌دهد. این تجمیع به این صورت است که باتوجه‌به حوزه مربوط به خبره مورد نظر آن رویداد در اختیار خبره قرار گرفته و ایشان نظر خود را به‌صورت سالیانه بیان داشته به‌این‌ترتیب که ابتدا احتمال وقوع آن رویداد، سپس

1. De Rubeis
2. Sumner
3. Zarrin

تأثیر بر مصرف و این که چقدر این تأثیر می‌تواند مؤثر باشد به‌دست‌آمده است. از ضرب این دو عامل با یکدیگر تأثیر احتمالی به‌دست‌آمده است.

(درصد)

جدول ۲. جداول رویدادها

افزایش قیمت با توجه به تصمیمات و جهش معمول قیمتی در کشور			رویداد ۱
سال	احتمال وقوع	تأثیر، بر مصرف از شبکه توزیع سراسری	تأثیر احتمالی
۱۴۰۱	۹۵	۰.۵	۰.۵
۱۴۰۲	۹۵	۰.۵	۰.۵
۱۴۰۳	۹۵	۰.۵	۰.۵
۱۴۰۴	۹۵	۰	۰.۰
۱۴۰۵	۹۵	۰	۰.۰
۱۴۰۶	۹۵	۰	۰.۰
۱۴۰۷	۹۵	۰	۰.۰
۱۴۰۸	۹۵	۰	۰.۰
۱۴۰۹	۹۵	۰	۰.۰
۱۴۱۰	۹۵	۰	۰.۰

(درصد)

افزایش قیمت برق در ایران از ۱۳۱ کیلووات‌ساعت به ۱۱۴۰ کیلووات‌ساعت به متوسط قیمت برق جهانی			رویداد ۲
سال	احتمال وقوع	تأثیر، بر مصرف از شبکه توزیع سراسری	تأثیر احتمالی
۱۴۰۱	۰	۰	۰.۰
۱۴۰۲	۰	۰	۰.۰
۱۴۰۳	۱۰	-۵	-۰.۵
۱۴۰۴	۱۵	-۳	-۰.۵
۱۴۰۵	۲۰	-۳	-۰.۶
۱۴۰۶	۲۰	۲-	۴-۰.
۱۴۰۷	۲۵	۲-	-۰.۵
۱۴۰۸	۳۰	۲-	-۰.۶
۱۴۰۹	۴۰	-۱	۴-۰.
۱۴۱۰	۵۰	-۱	-۰.۵

(درصد)

لحظه‌ای شدن قیمت برق			رویداد ۳
سال	احتمال وقوع	تأثیر، بر مصرف از شبکه توزیع سراسری	تأثیر احتمالی
۱۴۰۱	۰	۰	۰.۰
۱۴۰۲	۰	۰	۰.۰
۱۴۰۳	۰	۰	۰.۰
۱۴۰۴	۰	۰	۰.۰
۱۴۰۵	۰	۰	۰.۰
۱۴۰۶	۰	۰	۰.۰
۱۴۰۷	۱۰	-۵	-۰.۵
۱۴۰۸	۱۵	-۳	-۰.۵
۱۴۰۹	۲۰	-۲	۴-۰.
۱۴۱۰	۳۰	-۱	۳-۰.

(درصد)

توافقات سیاسی - اقتصادی با جهان و باز شدن مسیر سرمایه‌گذاری خارجی			رویداد ۴
سال	احتمال اتفاق افتادن در سال	تأثیر، بر مصرف از شبکه توزیع سراسری	تأثیر احتمالی
۱۴۰۱	۳۰	۰	۰
۱۴۰۲	۵۰	۲	۱
۱۴۰۳	۶۰	۲	۱
۱۴۰۴	۷۰	۳	۲
۱۴۰۵	۷۰	۵	۴
۱۴۰۶	۷۵	۵	۴
۱۴۰۷	۸۰	۵	۴
۱۴۰۸	۸۰	۷	۶
۱۴۰۹	۹۰	۱۰	۹
۱۴۱۰	۹۵	۱۰	۱۰

(درصد)

تصویب قانون الزام خودکفایی ساختمان‌ها و کارخانه‌های جدیدالتأسیس			رویداد ۵
سال	احتمال اتفاق افتادن در سال	تأثیر، بر مصرف از شبکه توزیع سراسری	تأثیر احتمالی
۱۴۰۱	۰	۰	۰.۰
۱۴۰۲	۰	۰	۰.۰
۱۴۰۳	۰	۰	۰.۰
۱۴۰۴	۰	۰	۰.۰
۱۴۰۵	۰	۰	۰.۰
۱۴۰۶	۱۵	۲-	۳-۰.
۱۴۰۷	۲۰	۲-	۴-۰.
۱۴۰۸	۲۵	۳-	-۰.۸
۱۴۰۹	۳۰	۴-	۱,۲-
۱۴۱۰	۳۰	-۵	.۵۱-

(درصد)

خودکفا شدن صنایع با مصرف برق بالا در زمینه تولید برق با احداث نیروگاه‌های داخلی / انرژی‌های تجدیدپذیر			رویداد ۶
سال	احتمال اتفاق افتادن در سال	تأثیر، بر مصرف از شبکه توزیع سراسری	تأثیر احتمالی
۱۴۰۱	۰	۰	۰
۱۴۰۲	۰	۰	۰
۱۴۰۳	۰	۰	۰
۱۴۰۴	۵	۲۰-	-۱
۱۴۰۵	۶	-۲۱	-۱
۱۴۰۶	۷	-۲۴	۲-
۱۴۰۷	۱۰	-۲۵	۳-
۱۴۰۸	۱۲	-۳۰	۴-
۱۴۰۹	۱۵	۳۵-	-۵
۱۴۱۰	۱۸	-۴۰	-۷

(درصد)

تصویب قانون مالیات برای ردپای کربن صنایع			رویداد ۷
سال	احتمال اتفاق افتادن در سال	تأثیر، بر مصرف از شبکه توزیع سراسری	تأثیر احتمالی
۱۴۰۱	۰	۰	۰.۰
۱۴۰۲	۰	۰	۰.۰
۱۴۰۳	۰	۰	۰.۰
۱۴۰۴	۰	۰	۰.۰
۱۴۰۵	۰	۰	۰.۰
۱۴۰۶	۰	۰	۰.۰
۱۴۰۷	۲۰	۳-	-۰.۶
۱۴۰۸	۲۰	۵۳-	-۰.۷
۱۴۰۹	۲۵	۵۳-	۹-۰.
۱۴۱۰	۳۰	۵-	۵۱-

(درصد)

بهترین سناریویی دمایی برای ایران در افق ۱۴۲۰ و افزایش ۱/۱۳ درجه‌ای دما			رویداد ۸
سال	احتمال اتفاق افتادن در سال	تأثیر، بر مصرف از شبکه توزیع سراسری	تأثیر احتمالی
۱۴۰۱	۰	۰	۰.۰
۱۴۰۲	۵	۱	۱.۰
۱۴۰۳	۷	۱	۱.۰
۱۴۰۴	۱۰	۲	۲.۰
۱۴۰۵	۱۵	۲	۳.۰
۱۴۰۶	۲۰	۲	۴.۰
۱۴۰۷	۲۵	۳	۰.۸
۱۴۰۸	۳۰	۴	۲.۱
۱۴۰۹	۳۵	۵	۸.۱
۱۴۱۰	۴۰	۵	۰.۲

(درصد)

بدترین سناریویی دمایی برای ایران در افق ۱۴۲۰ و افزایش ۱/۲۶ درجه‌ای دما			رویداد ۹
سال	احتمال اتفاق افتادن در سال	تأثیر، بر مصرف از شبکه توزیع سراسری	تأثیر احتمالی
۱۴۰۱	۰	۰	۰.۰
۱۴۰۲	۰	۰	۰.۰
۱۴۰۳	۰	۰	۰.۰
۱۴۰۴	۵	۵	۳۰.۰
۱۴۰۵	۷	۸	۰.۶
۱۴۰۶	۱۰	۹	۹۰.۰
۱۴۰۷	۱۵	۱۰	۵۱.۰
۱۴۰۸	۲۰	۱۰	۰.۲
۱۴۰۹	۳۰	۱۰	۰.۳
۱۴۱۰	۳۵	۱۰	۵۳.۰

۳-۴- سناریوهای احتمالی

باتوجه به داده‌های گذشته و روند به دست آمده از روش هموارسازی نمایی سناریوی پایه‌ای به دست می‌آید. در ادامه با در نظر گرفتن رویدادهای ذکر شده برای هر سه بخش دو سناریوی دیگر به دست می‌آید.

۱-۳-۴- سناریوی پایه

این سناریو بر اساس روش هموارسازی نمایی و بر اساس اطلاعات گذشته به دست می‌آید.

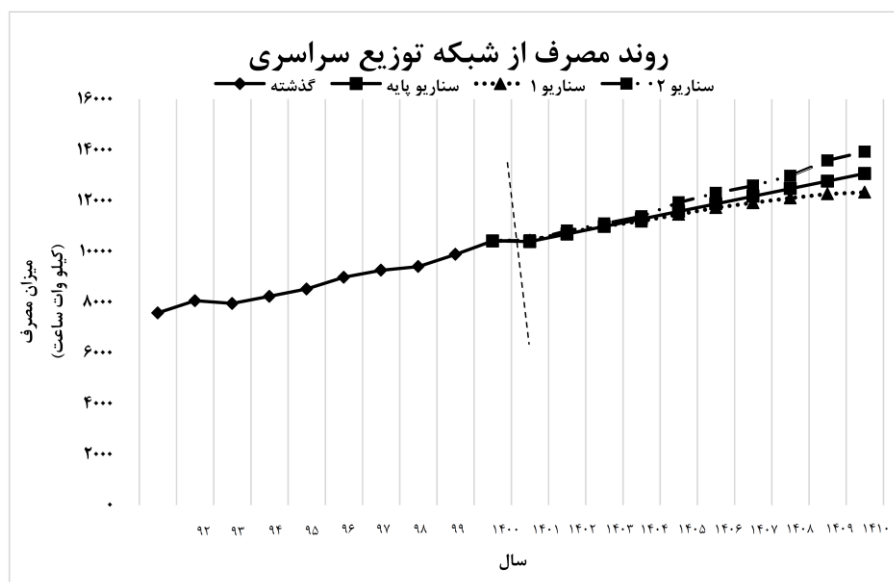
۲-۳-۴- سناریوی ۱

باتوجه به جنس رخدادهای، تأثیر آن‌ها در بخش صنعتی، کشاورزی و خانگی می‌تواند متفاوت باشد. به همین دلیل، در این سناریو تأثیر رویدادهای ۱، ۲، ۵ و ۸ انتخاب شده‌اند. دلیل انتخاب این رویدادها این است که می‌توانند بر مصرف خانگی مؤثرتر

باشند، به‌عنوان مثال اگر قیمت‌ها به یکباره افزایش یابد چه اتفاقی برای افزایش مصرف در بخش خانگی می‌افتد؟، همچنین تأثیر رویدادهای ۱ و ۸ برای بخش کشاورزی که به‌عنوان مثال می‌توان اشاره کرد در صورت افزایش دما و مشکل خشکسالی مصارف برق در کشاورزی به چه صورت خواهد بود؟، به این ترتیب در بخش صنعتی نیز تأثیر رویدادهای ۱، ۲، ۵، ۶ و ۷ برای بروی خط پایه مورد بررسی قرار گرفته است و نمودار ۳ به‌دست‌آمده است. همان‌طور که در نمودار ۳ قابل مشاهده است تأثیر این رویدادها بر بخش‌های مختلف باعث شده روند مصرف در شبکه توزیع سراسری کاهش‌ی باشد.

۴-۳-۳- سناریوی ۲

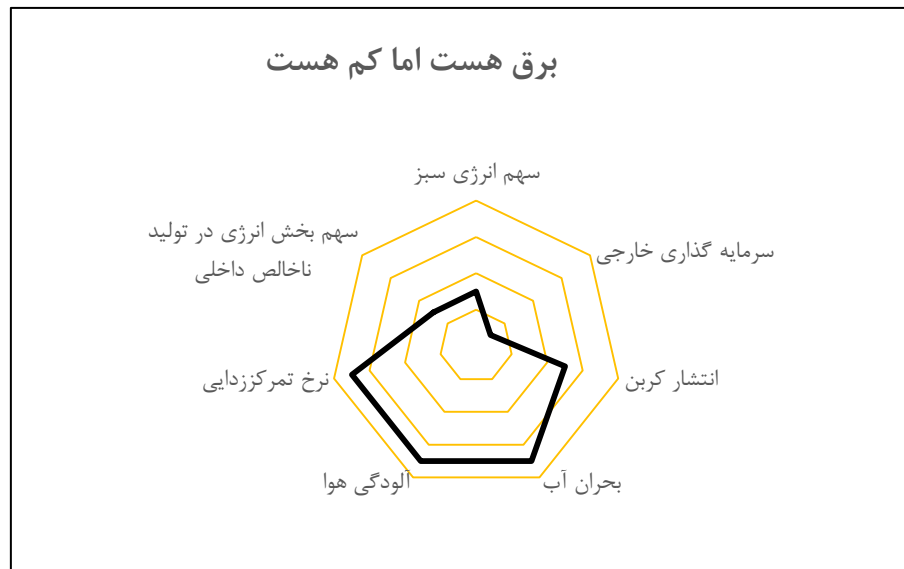
در این سناریو تأثیر رویدادهای ۱، ۲، ۹، ۳، ۵ و ۸ برای بخش خانگی، تأثیر رویدادهای ۱، ۹، ۴ و ۸ برای بخش کشاورزی و تأثیر رویدادهای ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶ و ۷ برای بخش صنعتی بروی خط پایه مورد بررسی قرار گرفت و نمودار ۳ به دست آمد. از مشاهده نمودار ۳ متوجه این امر می‌شویم که تأثیر رویدادهای ذکر شده بر خط پایه باعث افزایش مصرف از شبکه توزیع سراسری می‌شود.

نمودار ۳. سناریوهای روندی مصرف برق

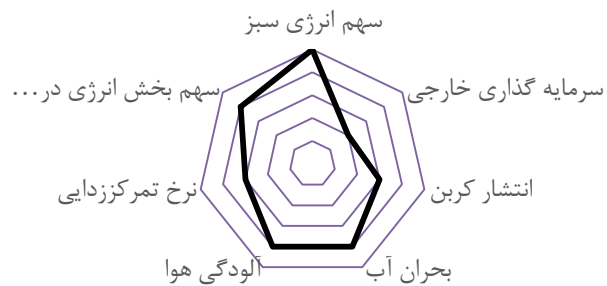
۴-۴- داستانک سناریوها

در این پژوهش برای درک بهتر و ملموس بودن شرایط آینده سه سناریو طراحی شده است. در ادامه سناریوهای طراحی شده با هفت شاخصی که می‌تواند بر اوضاع سیاسی-اجتماعی مؤثر باشند آورده شده‌اند (که عبارت‌اند از: سهم انرژی سبز، میزان سرمایه‌گذاری خارجی، میزان انتشار کربن، بحران آب، آلودگی هوا، نرخ تمرکززدایی و سهم بخش انرژی در تولید ناخالص داخلی) و توسط خبرگان مناسب تشخیص داده شده ارزیابی گردیده است. در شکل‌های شماره ۲-۳-۴ ارزیابی نسبی و مقایسه‌ای این عوامل را در سناریوهای مختلف می‌بینید. در سناریو پایه، شرایط به‌گونه‌ای توصیف شده است که مطابق به تصمیمات و روند کنونی جامعه است. در سناریو «به بی برقی عادت کنید» شرایط و اوضاع جامعه به سمت روند بدتری پیش می‌رود و در نهایت در سناریو «سبز سبزم» شرایط جامعه مطلوب و ایدئال توصیف گردیده است. این سناریوهای لزوماً منطبق بر سناریوهای روندی شکل ۴ نیستند.

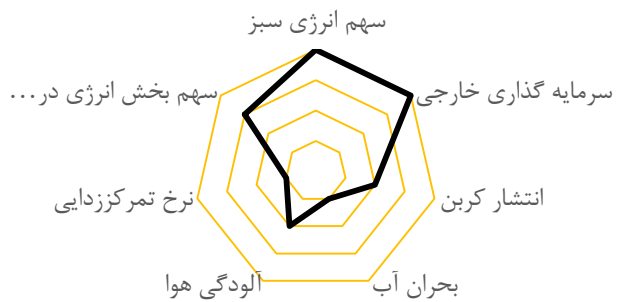
شکل ۲. سناریوی پایه

اجتماع خاکستری!

شکل ۳. سناریوی ۱

سبز سبزم

شکل ۴. سناریوی ۲

سناریو یک: (برق هست اما کم هست)

امروز ۶ مرداد ۱۴۱۰ کشور شرایط بدترین حالت مصرف برق را تجربه می‌کند. با توجه به شرایط کنونی کشور و عدم اقدامات کافی در زمینه توسعه برق و مدیریت منابع، مشکلات عمده‌ای در حوزه مصرف برق به وجود آمده است کاهش تولید داخلی برق و وابستگی به واردات انرژی، باعث کمبود برق و قطعی‌های مکرر در سراسر کشور شده است. سیستم قدیمی شبکه برق در حال عملکرد نامناسب و ناتوانی در تأمین نیازهای روزافزون جامعه باعث اختلالات و قطعی‌های مکرر در تأمین برق می‌شود. مصرف بیش از حد و عدم کنترل صحیح در سطح افراد و صنایع نیز به کمبود برق بیشتر کمک کرده است. همچنین، عدم مدیریت مناسب منابع انرژی و اعتماد کافی به انرژی‌های تجدیدپذیر، باعث از بین رفتن فرصت‌های احداث نیروگاه‌های خورشیدی و بادی برای تأمین برق پایدار می‌شود. نیروگاه‌های قدیمی و آلوده، که بر اساس سوخت‌های فسیلی مانند ذغال سنگ و نفت کار می‌کنند، به علت کمبود سوخت و زیست محیطی ناپایدار، نتوانسته‌اند تولید برق کافی را فراهم کنند. بنابراین، کشور در معرض کمبود برق جدی قرار دارد. تأثیرات این کمبود برق در تمام جوانب زندگی اجتماعی و اقتصادی قابل مشاهده است. صنایع و کارخانجات از فعالیت متوقف شده و از بین رفته‌اند، تولیدات کاهش و بیکاری و فقر افزایش یافته است. از طرف دیگر قانون پرداخت مالیات کربن از سال ۱۴۰۸ در بیشتر کشورها اجباری شده است اما در ایران هنوز خبری از این قانون نیست. از طرف دیگر افرادی که توانایی داشته در فصول گرم سال در خانه ی دوم خود که در شمال کشور تهیه کرده‌اند زندگی می‌کنند.

سناریو دو: اجتماع خاکستری!

در روزهای متوالی مرداد ماه ۱۴۱۰ بیشینه‌ی دمای اصفهان برای چندین روز متوالی به بالای ۵۵ درجه رسیده است. در فصل گرم سال آب و برق دیگر به عنوان یک جریان پیوسته مطرح نیستند. در تمامی روزهای گرم سال، برق در نقاط مختلف شهر به صورت مقطعی در دسترس است. در فصول گرم سال، برق تمامی روستاهای کوچک اطراف اصفهان در طول روز قطع است. فروش موتورهای برقی که با سوخت‌های فسیلی کار می‌کنند در طی دو سال گذشته ۱۰ برابر شده است و کاهش چشم‌گیری در فروش لوازم برقی غیر ضروری مانند ماشین لباسشویی، قهوه‌ساز و توستر را شاهد بوده ایم. بخش‌هایی از اصفهان به دلیل فرونشست و عدم تأمین آب و برق خالی از سکنه شده‌اند. قیمت برق افزایش چشم‌گیری یافته است. سال ۱۴۰۶ با رسیدن قیمت دلار به بالای دویست هزار تومان، دولت تصمیم به حذف شش صفر از پول ملی گرفت اما بازهم تورم کنترل نشد. کشور در شرایط ابر توری قرار دارد و بسیاری از صنایع آب و برق بر تعطیل شده‌اند. تعدادی از شرکت‌های بزرگ مانند فولاد مبارکه که قبل‌تر نیروگاه و مزرعه‌ی خورشیدی تاسیس کرده بودند، تاب‌آوری خوبی از خود نشان داده‌اند و مازاد تولید خود را به شرکت برق منطقه‌ای می‌فروشد. شرکت توزیع برق اصفهان فرهنگ سازی گسترده‌ای را آغاز کرده است تا شهروندان فقط برای مصارف ضروری مانند سرمایش یخچال و روشنایی برای مطالعه استفاده کنند. در محلات ثروتمند اصفهان، تقریباً در تمامی پشت‌بام‌ها سلول‌های خورشیدی نصب شده‌اند. بدلیل افت فشار گاز در فصول سرد، شهروندان به استفاده از بخاری‌های نفتی روی آورده‌اند.

سناریو سه: سبز سبزم

پس از دیدار رئیس جمهور ایران و همتای آمریکاییش در مالزی در بهار ۱۴۰۴، سفارت آمریکا در تهران پس از نیم قرن بازگشایی شد. صادرات نفت در همان سال به بالای ۷ میلیون بشکه رسید. وزارت کشاورزی در سالهای اخیر رویه تولید را اصلاح کرده است و کشاورزان به سمت کشاورزی مدرن و محصولاتی ارگانیک و نانو سوق داده است و دیگر از آن کشاورزی سنتی و به شکل غرقابی خبری نیست و شاهد محصولاتی که ۹۰ درصد آب کمتری برای تولید مصرف می‌کنند هستیم. سیر ورود سرمایه‌گذاری‌های خارجی هم زیاد شده است. شرکت جینکو سولار که از معروف‌ترین شرکت‌های تولیدکننده پنل‌های خورشیدی است قراردادی ۵ ساله منعقد کرده و در حال ساخت بزرگ‌ترین مزرعه خورشیدی در کویر لوت در خاورمیانه است. تمامی ساختمان‌های جدید التاسیس در اصفهان خودکفا هستند. پروژه خط لوله ی امید در سال ۱۴۰۸ افتتاح شده است و شیرین‌سازی آب در خلیج فارس تا حدی تنش آبی را در قسمت مرکزی فلات ایران تلطیف کرده است. برق در ایران و اروپا هم قیمت هستند. دولت به کمک افزایش تولید ناخالص داخلی و صادرات غیرنفتی توانست در مدت ۵ سال آن تورم ۹۹ درصدی را به ۱۰ درصد کاهش دهد؛ حدود ۱۵٪ انرژی مصرفی در اصفهان از انرژی‌های تجدید پذیر تامین می‌شود. اصفهان به شهر دوچرخه‌ی خاورمیانه تبدیل شده است و در سال ۱۴۰۹ پذیرای ۱۰ میلیون نفر توریست بود. قانون پرداخت مالیات کربن در سال ۱۴۰۷ تصویب شد و تمامی صنایع، خانه‌ها، مراکز خدماتی، رستوران‌ها و شهروندانی عادی مالیات کربن پرداخت می‌کنند. رد پای کربن سرانه‌ی هر ایرانی به ۷ تن کاهش یافته است

۵- جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

در این پژوهش، آینده‌نگاری انرژی الکتریکی مورد بررسی قرار گرفت. بررسی روندها نشان داد که انرژی الکتریکی در آینده نقش بسیار مهمی در تأمین نیازهای انرژی جامعه خواهد داشت. آینده‌نگاری در حوزه انرژی الکتریکی به ما امکان می‌دهد تا به طراحی و پیش‌بینی تغییرات آتی صنعت انرژی الکتریکی، بپردازیم.

در این پژوهش، از یک روش احتمالی که تأثیر وقایع مختلف را بر خط مبنا مورد بررسی قرار می‌دهد، استفاده شد. در این روش، میزان تأثیر عوامل مختلف توسط خبرگان مشخص شده و روند مصرف برق نیز تحت بررسی قرار گرفته است. سپس، سناریوهایی بر اساس این روش تدوین شدند که به توصیف آینده‌ای ۱۰ ساله و شرایط اقتصادی و اجتماعی می‌پردازند. سناریوی اول نشان می‌دهد که اگر تصمیم‌گیران بخواهند به‌شيوه کنونی ادامه دهند با چه مواردی روبرو خواهند شد؟ (از جمله کمبود و قطعی برق). در سناریوی دوم که حالت متعادل‌تری دارد توجه بیشتری به انرژی‌های

تجدیدپذیر از جمله انرژی خورشیدی معطوف شده پرداخته شده است؛ اما با توجه به عدم مدیریت صحیح جامعه همچنان درگیر مشکلات اقتصادی و اجتماعی است. در نهایت در سناریوی سوم که شرایطی ایده‌آل را توصیف می‌کند و نشان می‌دهد با توجه به افزایش مصرف برق تکنولوژی پیشرفت کرده و با تعاملات بین‌المللی اوضاع اقتصادی - اجتماعی نیز بهبود خواهد یافت.

این سناریوها به منظور پیش‌بینی و تحلیل وضعیت آینده در حوزه انرژی الکتریکی، ابزار قدرتمندی محسوب می‌شوند. این سناریوها به ما کمک می‌کنند تا درک بهتری از چگونگی تأثیر عوامل مختلف بر تولید و مصرف برق داشته باشیم و از طریق این بررسی‌ها، بهترین راهکارها و سیاست‌های مدیریتی را برای آینده بیابیم. از جمله عوامل مورد توجه در این سناریوها، می‌توان به رشد جمعیت، تغییرات اجتماعی - اقتصادی، پیشرفت تکنولوژی و سیاست‌های دولتی اشاره کرد. با در نظر گرفتن این عوامل و تحلیل تأثیر آنها، می‌توان به نتایجی که درباره آینده انرژی الکتریکی به دست می‌آید، پیامدها و راهکارهای مدیریتی مختلف را در نظر گرفت. با ترکیب تحقیقات علمی، توسعه فناوری‌های نوین و سیاست‌های مناسب، می‌توانیم به یک آینده پایدار و قابل اعتماد در تأمین و استفاده از انرژی الکتریکی هدایت شویم. این آینده می‌تواند به کاهش وابستگی به سوخت‌های فسیلی، کاهش آلودگی هوا و محیط‌زیست، ایجاد شغل‌های جدید و رشد اقتصادی سبب شود. در نتیجه، آینده‌نگاری در حوزه انرژی الکتریکی امکانات و فرصت‌های بسیاری را برای توسعه پایدار و بهره‌وری بیشتر در این زمینه فراهم می‌کند. با توجه به اهمیت انرژی الکتریکی در زندگی روزمره و تأثیر آن بر جوامع بشری، آینده‌نگاری در این حوزه به‌عنوان یک موضوع بحرانی و حیاتی مورد توجه قرار گرفته است و نیازمند همکاری بین صنعت، دولت و تحقیقات علمی برای دستیابی به یک آینده بهتر و پایدار است.

۵-۱- پیشنهادهای پژوهش

۱. توسعه منابع تجدیدپذیر: استفاده از منابع انرژی تجدیدپذیر مانند انرژی خورشیدی، بادی، آبی و بیوگاز می‌تواند به تأمین برق پایدار و پاک کمک نماید. نیروگاه‌های خورشیدی و بادی، به‌عنوان منابع اصلی تولید برق در آینده، باید توسعه و بهینه شوند.

۲. **بهره‌برداری بهینه از انرژی:** استفاده بهینه از انرژی و افزایش کارایی در مصرف برق می‌تواند کمک کند تا نیاز به تولید برق بیشتر کاهش یابد. این شامل استفاده از فناوری‌های هوشمند مانند خانه هوشمند، شبکه‌های الکتریکی هوشمند و مدیریت بار است.
۳. **ذخیره‌سازی انرژی:** توسعه فناوری‌های ذخیره‌سازی انرژی، مانند باتری‌ها، سیستم‌های هیدروژن و ذخیره‌سازی حرارتی، می‌تواند در مواجهه با نوسانات تقاضای برق و کمبود برق مفید باشد. ذخیره‌سازی انرژی می‌تواند امکان استفاده از انرژی تولید شده در ساعات پایین تقاضا و استفاده از آن در ساعات پرتقاضا را فراهم کند.
۴. **توسعه شبکه‌های برق هوشمند:** تحول شبکه‌های الکتریکی به شبکه‌های هوشمند با ارتباطات دوطرفه و مدیریت هوشمند بار، می‌تواند کمک کند تا تولید و مصرف برق بهبود یابد. شبکه‌های هوشمند قابلیت تشخیص و ردیابی خطاها، بهبود توزیع بار بین منابع مختلف و افزایش کارایی را فراهم می‌کنند.
۵. **سرمایه‌گذاری در توسعه زیرساخت‌های برق:** سرمایه‌گذاری در توسعه و بهبود زیرساخت‌های برق مانند نیروگاه‌ها، خطوط انتقال برق و تجهیزات توزیع، ضروری است. تقویت زیرساخت‌های برق می‌تواند به جلوگیری از کمبود برق و بهبود امنیت و پایداری سیستم برق کمک کند.
۶. **توسعه فناوری‌های جدید:** تحقیق و توسعه در حوزه فناوری‌های جدید

منابع

- چاووشی ناصر، دائی کریم زاده سعید. بررسی توان رقابتی شرکت‌های پالایش نفت از طریق اندازه‌گیری شاخص‌های ضریب حمایت- مطالعه موردی شرکت پالایش نفت اصفهان. فصلنامه مطالعات اقتصاد انرژی. ۱۳۹۶؛ ۱۳ (۵۳): ۱۶۵-۱۸۴
- سلیمی وحید، پیری مهدی. الزامات قانونی گذار از انرژی فسیلی به تجدیدپذیر با مقایسه نظام حقوقی اتحادیه اروپا، چین و ایران. فصلنامه مطالعات اقتصاد انرژی. ۱۴۰۲؛ ۱۹ (۷۷): ۳۳-۵۷
- قاسمی، احمدرضا و قبادیان، محمدرضا، ۱۳۹۴، ترسیم و رتبه بندی سناریوهای آینده صنعت برق ایران با بهره گیری از نقشه شناختی فازی و تحلیل سناریو، <https://civilica.com/doc/665438>
- گودرزی فراهانی یزدان، عادل امیدعلی. تأثیر تغییر در تعرفه برق بر مصرف برق مشترکین و متغیرهای کلان اقتصادی با رویکرد تعادل عمومی پویای تصادفی (DSGE). فصلنامه مطالعات اقتصاد انرژی. ۱۴۰۱؛ ۱۸ (۷۴): ۱۲۵-۱۵۸
- م. سلیمی فر، ا. سیفی، س. شعوری، مطالعه تأثیر ارزش افزوده بخش صنعت بر تقاضای برق این بخش و پیش‌بینی تقاضای برصنعت باتوجه به اصلاحات قیمتی. تحقیقات اقتصادی، ۱۳۹۶.
- مروتی شریف آبادی علی، حاتمی منش مهدی، بنی فاطمه علی محمد، کشاورز مهناز. بهبود پیش بینی تقاضای برق با استفاده از طراحی آزمایشات تاگوچی. فصلنامه مطالعات اقتصاد انرژی. ۱۳۹۳؛ ۱۰ (۴۱): ۱۷۵-۱۹۳
- مشهدیزاده محمد، دستگیر محسن، سلحشور سهیل. ارزیابی اقتصادی پروژه‌های خورشیدی در شرایط عدم اطمینان با رویکرد اختیار واقعی فازی - مطالعه موردی: نیروگاه برق فتوولتاییک ۲ مگاواتی جنوب اصفهان. فصلنامه مطالعات اقتصاد انرژی. ۱۳۹۹؛ ۱۶ (۶۵): ۲۲۱-۲۶۳
- Agami, N.M.E., et al., An enhanced approach for trend impact analysis. Technological forecasting and social change, 2008. 75(9): p. 1439-1450.
- Allcott, H., Real time pricing and electricity markets. Harvard University, 2009. 7.

- Andrae, A.S. and T. Edler, On global electricity usage of communication technology: trends to 2030. *Challenges*, 2015. 6(1): p. 117-157.
- Auger, J., Speculative design: crafting the speculation. *Digital Creativity*, 2013. 24(1): p. 11-35.
- Baumann, M., A.B. Moniz, and M. Weil, Energy storage systems in the future German electricity system: A foresight approach. *IET Working Papers Series*, 2016: p. -126.
- Boßmann, T., B. Pfluger, and M. Wietschel. The shape matters! How structural changes in the electricity load curve affect optimal investments in generation capacity. in 2013 10th International Conference on the European Energy Market (EEM). 2013. IEEE .
- Castillo, V.Z., et al., Future global electricity demand load curves. *Energy*, 2022. 258: p. 124741.
- De Rubeis, T., et al., Is a self-sufficient building energy efficient? Lesson learned from a case study in Mediterranean climate. *Applied Energy*, 2018. 218: p. 131-145.
- Energy price data2022; Available from: [https://www.globalpetrolprices.com/data./](https://www.globalpetrolprices.com/data/)
- Evans, M., Researching the future by design, in *The Routledge Companion to Design Research*. 2014, Routledge. p. 190-202.
- Freire-Barceló, T., et al., Storage and demand response contribution to firm capacity: Analysis of the Spanish electricity system. *Energy Reports*, 2022. 8: p. 10546-10560.
- Gardner Jr, E.S., Exponential smoothing: The state of the art—Part II. *International journal of forecasting*, 2006. 22(4): p. 637-666.
- Gilmore, N., et al., Clean energy futures: An Australian based foresight study. *Energy*, 2022. 260: p. 125089.
- Glenn, J.C. and T.J. Gordon, The millennium project: futures research methodology. 2009, Version.
- Haydt, G., et al., The relevance of the energy resource dynamics in the mid/long-term energy planning models. *Renewable energy*, 2011. 36(11): p. 3068-3074.
- Kaivo-oja, J., J. Vehmas, and J. Luukkanen, Trend analysis of energy and climate policy environment: Comparative electricity production and consumption benchmark analyses of China, Euro area, European Union, and United States. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 2016. 60: p. 464-474.

- Kavaklioglu, K., Modeling and prediction of Turkey's electricity consumption using Support Vector Regression. *Applied Energy*, 2011. 88(1): p. 368-375.
- Krarti, M. and M. Aldubyan, Review analysis of COVID-19 impact on electricity demand for residential buildings. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 2021. 143: p. 110888.
- Lisin, E., et al., Analysis of scenario of structural and technological modernization of the power industry in the context of competitive electricity markets. *Int Econ Lett*, 2014. 3(3): p. 105-114.
- Ozdemir, G., Long-term electrical energy demand forecasting by using artificial intelligence techniques—a case study of Turkey. 2022.
- Papadis, E. and G. Tsatsaronis, Challenges in the decarbonization of the energy sector. *Energy*, 2020. 205: p. 118025.
- Pereira, G.I., P.P. da Silva, and D. Soule, Policy-adaptation for a smarter and more sustainable EU electricity distribution industry: A foresight analysis. *Environment, Development and Sustainability*, 2018. 20(Suppl 1): p. 231-267.
- Proskuryakova, L.N. and G.V. Ermolenko, The future of Russia's renewable energy sector: Trends, scenarios and policies. *Renewable Energy*, 2019. 143: p. 1670-1686.
- Suddendorf, T. and M.C. Corballis, The evolution of foresight: What is mental time travel, and is it unique to humans? *Behavioral and brain sciences*, 2007. 30(3): p. 299-313.
- Sumner, J., L. Bird, and H. Dobos, Carbon taxes: a review of experience and policy design considerations. *Climate Policy*, 2011. 11(2): p. 922-943.
- Vickers, N.J., Animal communication: when i'm calling you, will you answer too? *Current biology*, 2017. 27(14): p. R713-R715.
- Waite, M., et al., Global trends in urban electricity demands for cooling and heating. *Energy*, 2017. 127: p. 786-802.
- Zarrin, A. and A. Dadashi-Roudbari, Projected changes in temperature over Iran by 2040 based on CMIP6 multi-model ensemble. *Physical Geography Research Quarterly*, 2021. 53(1): p. 75-90.